

FOLKLORE.

POTLÁSOK.

1.

A szefardok némely szokásaihoz, melyeket a mult 1905. évi huszonkettedik évfolyamunk 255. és 256. lapjain közöltem, Friedenthal Ármin úr, Firenzében az ottani rabbiképezdét frequentáló hazánkfia, a következőket toldatni kéri: a Sabbath salom **שבת שלום** köszöntésre a felelet: Sabbath salom umvorah **שבוע טוב** Szombat kimenetelekor Sabuagn tov **שבת שלום ומבך** a köszöntés és ez az umvorah **ומבך** szóval megtoldva a felelet.

Mikor valakit a tórához hívnak, akkor a többiek a Bechavod **בבבד** szóval üdvözlik őt, ő pedig a Bichvod hatórá **בבבד התורה** szavakkal válaszol.

A tórától távozván az illető a Párnásznak **פרינס** az álijáát jelző többnyire ezüst táblácskát, melyet neki a sámesz kézbesített volt, ezen szavakkal Chen-Chen **חן חן** adja át, mit a párnász ezen szavakkal Cházák báruch **חזק ברוך** fogad, ő pedig a Cházák veemacz **חזק ואמין** szavakkal viszonzoz.

Szivesen közöljük ezen toldást, nemcsak a folklöre rovat természeténél fogva, hanem azért is, hogy a valóságos szefárdszokások megrögzítettessenek szemben a nálunk a mult XIX. század utolsó harmadában felburjánzott és epidemice fellépő fakultatív szefardismussal.

2.

A jelen évfolyam 162. lapján Afikajmon és 168. lapján Góde címek alatt közöltekhez egy Livornóban 1824-ben Efraim Chajusztól kiadott godéból, melynek czíme: **ספר יום טוב מקרא קדש הזה** még a következőket pótolom. Az afikajmon elfogyasztását megelőzi ezen mondat: **זכר לקרבן פסח הנאכל על היטבע** és követi ez: **זה חלק אדם יישע מאלהוה ונהלם אמרו מאל**.

A vacsorát befejező ima Szeárd ritusú szövege az áskénáz ritusénál néhány toldaléka folytán valamivel hosszabb. Bencselés után, ha a Széder estéje péntekre esett, tehát שבת-ra, a 92. és 93., ha máskorra esett, akkor a 107. és a 67. zsoltárokat énekelték, illetve reczitálták az itt közölt számsor szerint. Minthogy pedig a Peszach első napja hétfő, szerda, péntekre sohasem eshetik, ennél fogva a széder első estéje sem eshetik vasárnap, kedd vagy csütörtökre, mely napok estéire csak második, holott a többi négy napéra első széder is eshetik. Minthogy továbbá a Rajs hásónó első napja a peszach harmadikáéval mindig azonos, annál fogva újévünk sohasem kezdődhetik vasárnap, szerda vagy pénteken. V. E.

3.

Mümpecz.

Vadász Ede, folklore rovatunk szorgalmas művelője, a *mümpeczen*, *mümpecz*, *mümpeczer* szavakat a héber מום müm-ből származtatja, amely *hibát* jelent (fent 51. lap). Ez a »Schlagwort« Kluge szerint (Etym. Wörterbuch 275) 1850-ben lépett fel, de 1870 óta a berlini tőzsde új szárnyakat adott neki. Müller Fraureuth, *Aus der Welt der Wörter* (1904) 30. lap ezt mondja róla: »Ez a szó Berlinből indult ugyan hódító útjára, de nem mond újat; a *Mumpitz* nem egyéb, mint a régi *Mummputz* vagy (a hesszenieknél) *Mombotz* azaz kísértet... A rémalak fogalma az ijesztő vagy meglepő beszéd fogalmába ment át, amely azután az *üres fecsegés*, *esztelenség* fogalmává sekélyesedett.« Pl. »Det is ja man blos son Mumpitz«. A szónak egész kis irodalma van, melyről l. Ladendorf, *Histor. Schlagwörterbuch* (1906) 210.

B. L.